Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen

2022/2139(INI)

10.1.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la reglementarea prostituției în UE: implicațiile sale transfrontaliere și impactul asupra egalității de gen și a drepturilor femeilor
(2022/2139(INI))

Comisia pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen

Raportoare: Maria Noichl

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....8

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la reglementarea prostituției în UE: implicațiile sale transfrontaliere și impactul asupra egalității de gen și a drepturilor femeilor
(2022/2139(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere articolele 4 și 5 din Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948,

– având în vedere Convenția ONU din 1949 pentru suprimarea traficului de persoane și a exploatării prostituirii semenilor,

– având în vedere articolul 6 din Convenția din 1979 asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), care vizează eliminarea tuturor formelor de trafic și de exploatare a femeilor prin prostituție,

– având în vedere Protocolul de la Palermo din anul 2000 privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special de femei și copii, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate,

– având în vedere activitatea Raportorului special al ONU pentru traficul de persoane, în special de femei și copii,

– având în vedere Comunicarea Comisiei din 14 aprilie 2021 referitoare la Strategia UE privind combaterea traficului de persoane 2021 - 2025 (COM(2021)0171) și Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JHA a Consiliului[1] (Directiva privind combaterea traficului de persoane),

– având în vedere rezoluția sa din 26 februarie 2014 referitoare la exploatarea sexuală și prostituție și impactul acestora asupra egalității de gen[2],

– având în vedere Recomandarea generală nr. 38 (2020) a Comitetului pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei din 20 noiembrie 2020 privind traficul de femei și fete în contextul migrației la nivel mondial,

– având în vedere raportul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) din 10 iunie 2021 intitulat „Discouraging the demand that fosters trafficking for the purpose of sexual exploitation” (Descurajarea cererii care favorizează traficul în scopul exploatării sexuale),

– având în vedere rezoluția sa din 10 februarie 2021 referitoare la punerea în aplicare a Directivei 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și

[1] JO L 101, 15.4.2011, p. 1.
[2] JO C 285, 29.8.2017, p. 78.

protejarea victimelor acestuia[3],

– având în vedere rezoluția Consiliului Europei din 8 aprilie 2014 intitulată „Prostituția, traficul și sclavia modernă în Europa”,

– având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru drepturile femeii și egalitatea de gen (A9-0000/2023),

A. întrucât prostituția, exploatarea acesteia și traficul în scopul exploatării sexuale sunt în creștere; întrucât acestea sunt fenomene specifice de gen cu o dimensiune mondială și afectează membrii cei mai marginalizați ai societăților noastre, marea majoritate a persoanelor care practică prostituția fiind femei și fete și aproape toți cumpărătorii de servicii sexuale fiind bărbați;

B. întrucât termenii acceptați la nivel internațional folosiți în majoritatea textelor obligatorii din punct de vedere juridic sunt prostituția femeilor și prostituția;

C. întrucât diferitele măsuri de reglementare privind prostituția au efecte diferite asupra egalității de gen;

D. întrucât femeile care practică prostituția se confruntă cu mai multă violență și exploatare decât femeile în general;

E. întrucât asigurarea integrității fizice a tuturor și garantarea egalității și a respectării drepturilor femeilor trebuie să se afle în centrul politicilor statelor membre și ale UE;

F. întrucât există legături puternice între prostituție și criminalitatea organizată, cum ar fi traficul de ființe umane;

G. întrucât numeroși factori îi determină pe oameni să se prostitueze, inclusiv sărăcia, excluziunea socială și proveniența din familii de migranți;

H. întrucât prostituția are implicații transfrontaliere și afectează drepturile femeilor și egalitatea de gen; întrucât traficanții și rețelele de criminalitate organizată profită de pe urma disparităților dintre legislațiile din UE privind prostituția; întrucât toate statele membre au obligația legală de a descuraja și de a pune capăt traficului de ființe umane și criminalității organizate,

Comparații între statele membre

1. observă că abordările privind reglementarea prostituției variază în UE și vizează trei componente-cheie ale acestui sistem: persoanele prostituate, cumpărarea serviciilor sexuale (așadar, cererea) și proxenetismul; accentuează că diferitele legi au efecte diferite asupra femeilor care practică prostituția, asupra drepturilor lor, asupra drepturilor femeilor în general, asupra egalității de gen, asupra cererii, asupra societății și asupra țărilor învecinate;

[3] JO C 465, 17.11.2021, p. 30.

2. regretă lipsa unor date fiabile, exacte și comparabile între țări;

Realitatea în ceea ce privește prostituția

3. observă că femeile care practică prostituția se confruntă cu mai multă violență decât femeile în general; face trimitere la un studiu realizat în 2019 de Ministerul Federal German pentru Familie, Persoane în Vârstă, Femei și Tineret, conform căruia 41 % dintre femeile care practică prostituția și care au participat la studiu au fost victime ale violenței fizice sau sexuale (sau ambele) în contextul prostituției;

4. subliniază concluziile acestui studiu cu privire la experiențele femeilor care practică prostituția legate de abuzuri în copilărie și adolescență;

5. subliniază că consimțământul poate fi acordat liber numai atunci când nu există un dezechilibru de putere între persoanele implicate; observă totodată că poate fi extrem de dificil pentru oameni să înțeleagă că sunt victime, mai ales atunci când nu își cunosc drepturile, și reamintește dinamica unei relații abuzive;

6. constată că deteriorarea situației sociale și economice ca urmare a pandemiei de COVID-19 a dus la intensificarea tuturor formelor de abuz și violență împotriva femeilor, inclusiv a prostituției; avertizează că acest lucru va fi agravat în continuare de actuala criză energetică și a costului vieții;

7. subliniază că Parlamentul European a recunoscut, în rezoluția sa din 26 februarie 2014 referitoare la exploatarea sexuală și prostituție și impactul acestora asupra egalității de gen, că prostituția și exploatarea sexuală constituie încălcări ale demnității umane, contrare principiilor drepturilor omului, printre care egalitatea de gen, și, de aceea, sunt contrare principiilor Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene; reamintește că în rezoluția sa din 5 iulie 2022 referitoare la sărăcia femeilor în Europa[4] a definit prostituția ca fiind formă gravă de violență și de exploatare;

Impactul asupra femeilor care practică prostituția

8. condamnă faptul că femeile care practică prostituția nu dispun de securitate juridică din cauza incriminării lor, ceea ce înseamnă că se confruntă cu amenințarea constantă a persecuției polițienești și judiciare, sunt supuse unei vulnerabilități și stigmatizări suplimentare care le afectează sănătatea și, prin urmare, se confruntă cu dificultăți în contactarea serviciilor de sprijin și nu au acces la drepturi fundamentale; regretă că, în același timp, clienții, proprietarii de bordeluri și traficanții de ființe umane rămân adesea nepedepsiți;

9. evidențiază consecințele negative ale dezincriminării proxenetismului și a cumpărării de servicii sexuale, care, prin aparenta normalizare societală a acestor activități, duce la o creștere a traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale și ascunde realitatea constrângerii, a manipulării, a violenței și a exploatării în cadrul prostituției, unde sunt exploatate lipsa competențelor lingvistice, vulnerabilitățile și condițiile precare, astfel încât ca femeile să înceapă să și să continue să practice prostituția; regretă că nici măcar legalizarea prostituției, a proxenetismului și a cumpărării de servicii sexuale nu duce la

[4] Texte adoptate, P9_TA(2022)0274.

încetarea stigmatizării pentru femeile care practică prostituția;

10. salută faptul că un număr tot mai mare de țări adoptă și pun în aplicare modelul nordic/al egalității; sprijină temeiul feminist al acestui model și obiectivul său de a realiza egalitatea de gen și accentuează efectele pozitive ale modelului asupra drepturilor persoanelor care practică prostituția și în lupta împotriva traficului de ființe umane;

Cererea

11. constată că prostituția și traficul de persoane în scopul exploatării sexuale există doar pentru că există cerere în acest sens;

12. observă că dezincriminarea proxenetismului și a cumpărării de servicii sexuale crește cererea, asigură o poziție de putere pentru cei care caută aceste servicii și normalizează cumpărarea de servicii sexuale; evidențiază că stigmatizarea persoanelor, în special a femeilor, care practică prostituția persistă totuși;

Impactul asupra traficului de persoane în scopul exploatării sexuale

13. este îngrijorat că legalizarea prostituției promovează structuri juridice în spatele cărora se pot ascunde traficanții;

14. accentuează că traficul de ființe umane în scopul exploatării sexuale este în creștere din cauza cererii ridicate; accentuează că acest lucru este vizibil în special în țările cu un model de reglementare liberal, în timp ce țările care urmează abordări precum modelul nordic/al egalității nu mai sunt piețe mari pentru traficul de persoane în acest scop;

Impactul transfrontalier

15. constată că diferitele abordări în materie de reglementare din UE au efecte diferite și că femeile care practică prostituția beneficiază de drepturi și măsuri de protecție diferite în diferite state membre ale UE; subliniază că, în medie, 70 % dintre persoanele care practică prostituția în UE sunt femei migrante și că traficul în scopul exploatării sexuale afectează în principal femeile și fetele care vin din estul Uniunii Europene;

16. accentuează că normele divergente înseamnă că în unele state membre ale UE există mai multe victime ale traficului de persoane decât în altele și că libera circulație din UE contribuie la deplasarea persoanelor de la o piață la alta;

Impactul asupra egalității de gen și a drepturilor femeilor

17. evidențiază că natura specifică de gen a prostituției reflectă și reproduce relațiile de putere predominante; accentuează că prostituția și exploatarea sexuală sunt atât o cauză, cât și o consecință a tratamentului inegal al femeilor și bărbaților și reproduc și perpetuează stereotipuri despre femei și bărbați;

18. evidențiază că diferitele măsuri de reglementare au efecte diferite asupra bărbaților, tinerilor și societății în ansamblu;

Rolul statelor membre și al UE

19. subliniază obligația statelor membre de a proteja drepturile și integritatea fizică a femeilor și de a promova egalitatea de gen și evidențiază rolul UE în acest sens în cadrul comunității internaționale și în asigurarea unei protecții egale și a unor drepturi egale în toate statele membre;

20. invită statele membre să ia măsuri în domeniul prevenirii, al dezincriminării persoanelor care practică prostituția, al programelor de părăsire a acestei activități, al reducerii cererii, al pedepsirii clienților, al destigmatizării și al eliminării stereotipurilor; invită statele membre să reducă cererea, protejând totodată femeile și drepturile lor, să pună capăt incriminării și stigmatizării persoanelor care practică prostituția și să asigure strategii de părăsire a acestei activități și acces necondiționat la sistemele de securitate socială și la reintegrare;

21. invită statele membre să se asigure că se pedepsește ca infracțiune solicitarea, acceptarea sau obținerea cu intenție a unui act sexual de la o persoană în schimbul unei remunerații, al promisiunii unei remunerații, al furnizării unei prestații în natură sau al promisiunii unei astfel de prestații;

22. invită statele membre să ia măsuri de combatere a cauzelor economice, sociale și culturale ale prostituției, astfel încât femeile aflate în situații de sărăcie, excluziune socială, discriminare și migrație să nu cadă victime acestei forme de exploatare;

23. solicită măsuri specifice pentru a sprijini femeile care practică prostituția să se reintegreze social și profesional; solicită ca astfel de programe de părăsire a acestei activități să funcționeze treptat, ca femeile să fie sprijinite pe drumul lor personal și ca potențialul persoanelor să fie recunoscut, iar programele de formare profesională și de formare continuă să fie adaptate pentru a ține seama de acest lucru;

24. solicită un sprijin psihologic, medical și socioeconomic cuprinzător pentru victime și supraviețuitori;

°

° °

25. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

Dezbaterea pe tema prostituției și a reglementării sale este în curs în multe state membre și la nivel mondial. Reglementările, care diferă de la un stat membru la altul, duc la realități și efecte diferite pentru persoanele care practică prostituția, se dovedesc dezamăgitoare și nu le fac dreptate acestora și situațiilor lor individuale.

Subiectul, care în principiu afectează direct doar câteva persoane din societate, este supus unei dezbateri bazate pe emoții, uneori chiar necontenite. Având în vedere că prostituția, exploatarea sa și traficul în scopul exploatării sexuale sunt fenomene în creștere, specifice de gen și cu dimensiune mondială, care afectează persoanele cele mai discriminate din societățile noastre, trebuie să ne asigurăm că drepturile femeilor se află în centrul acestei dezbateri. În plus, trebuie să recunoaștem că prostituția este practicată de cele mai vulnerabile femei și fete din societate - în întreaga lume. În plus, știm că persoanele cele mai marginalizate nu practică această activitate pe baza unei decizii cu adevărat libere, ci adesea din cauza unei lipse dureroase de alternative într-o societate capitalistă și patriarhală. Aparenta normalizare a prostituției care are loc în multe state membre maschează realitatea constrângerii, a manipulării, a violenței și a exploatării. Ascunde faptul că lipsa competențelor lingvistice, situațiile precare, sărăcia și excluziunea socială sunt folosite pentru a determina femeile să practice prostituția, pentru a asigura accesul bărbaților la corpul femeilor. Un nou studiu realizat în rândul cumpărătorilor de servicii sexuale din Germania a constatat că cea mai mare parte dintre aceștia știu că femeile care practică prostituția nu sunt libere și nu fac acest lucru din proprie voință. Mai mult, studiul arată că ei acceptă acest lucru, preferă să ignore situația sau chiar capătă în plus un sentiment de putere.

Prostituția este o formă de violență și reprezintă atât o cauză, cât și o consecință a inegalității de gen. Natura specifică de gen a prostituției reflectă relațiile de putere predominante din societatea noastră. Prostituția reproduce și perpetuează stereotipuri despre femei și bărbați. Acestea includ clar concepția conform căreia corpurile femeilor și ale fetelor trebuie să fie de vânzare pentru a satisface cerea de sex a bărbaților și bărbații trebuie să aibă dreptul să-și trăiască sexualitatea cu o altă persoană. Acest lucru afectează clar și egalitatea de gen și respectarea într-o mai mare măsură a drepturilor femeilor.

Prostituția are și implicații transfrontaliere pentru femei, drepturile lor și egalitatea de gen și de aceea trebuie combătută colectiv, la nivel european, pentru a se asigura faptul că femeile de pretutindeni se bucură de aceleași drepturi și protecție. Cifrele ne arată că femeile care practică prostituția sunt din ce în ce mai mult expuse violenței și exploatării. Starea sănătății lor este deosebit de precară în comparație cu restul populației. Stigmatizarea lor, care persistă indiferent dacă prostituția este legalizată sau nu, contribuie, de asemenea, la această situație. Numai cererea este destigmatizată, la fel și profitul obținut din activitatea de prostituție a altei persoane. Cu toate acestea, persoanele care practică prostituția continuă să fie marginalizate și stigmatizate. În plus, accesul lor la drepturile fundamentale este îngreunat.

Există, de asemenea, o serie de legături între prostituție și criminalitatea organizată, cum ar fi traficul de persoane, traficul de droguri etc. Știm că în țările în care proxenetismul și cumpărarea de servicii sexuale sunt dezincriminate și există infrastructura juridică aferentă, traficul de femei și minori vulnerabili în scopul exploatării sexuale este facilitat și încurajat.

Avem nevoie de o abordare la nivel european, astfel încât cererea și piața pentru prostituție să nu se deplaseze pur și simplu către următorul stat membru, drepturile femeilor să poată fi garantate la nivel transfrontalier și toate femeile să poată fi protejate împotriva exploatării.

Incriminarea persoanelor care practică prostituția nu poate fi o soluție. Aceasta duce doar la o lipsă de securitate juridică, la amenințarea constantă a acțiunilor poliției și a urmăririi penale, la o vulnerabilitate și stigmatizare suplimentare și la efecte negative asupra sănătății și siguranței, precum și, drept urmare, la dificultatea de a contacta servicii de sprijin și la lipsa accesului la drepturi de bază pentru persoanele care practică prostituția. Prin urmare, este timpul ca statele membre să ia măsuri în domeniul prevenirii, al dezincriminării persoanelor care practică prostituția, sprijinind totodată programele de părăsire a acestei activități și de reintegrare, al destigmatizării și al reducerii stereotipurilor și să nu ezite să pedepsească clienții. Deoarece, în cele din urmă, cererea este cea care stă la baza exploatării ce are loc prin intermediul prostituției. Cererea face ca comerțul cu femei să fie atractiv. Cererea profită de vulnerabilități și de lipsa alternativelor. Și cererea legitimează un sistem de inegalități și de exploatare ale cărui principale victime sunt femeile și copiii.

Feminismul este lupta împotriva unui sistem, împotriva patriarhatului. Această luptă a provocat întotdeauna proteste. Faptul că nu există un astfel de protest în cazul legalizării proxenetismului și al cumpărării de servicii sexuale ar trebui să ne dea de gândit.